

Nr 654

Av herr **Osvald**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 117, angående vissa ytterligare åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis.

(Lika lydande med motion nr 780 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 117 föreslås bl. a. en betydande förstärkning av potatisförädlingen vid Sveriges Utsädesförening. Verksamheten skall delvis finansieras genom årliga bidrag från vissa intresserade företag.

Det är förvisso en angelägen uppgift att potatisförädlingen intensifieras så, att vi kan få fram sorter, som förenar hög kvalitet och god avkastningsförmåga med resistens mot sjukdomar och vissa skadedjur. Man har emellertid anledning att ställa den frågan, om inte detta mål skulle kunna nås snabbare på annat sätt än det genom propositionen föreslagna.

Det har bl. a. gjorts gällande att utländska sorter ofta inte passar hos oss därför att de framställts med hänsyn till odlingsbetingelserna i sina resp. hemländer, t. ex. jordmån, klimat och dagslängd. Härtill må anmärkas att i fråga om de nu nämnda betingelserna är olikheten mellan t. ex. Svalöv och de utländska förädlingsanstalter, som kommer i fråga, mindre än mellan Svalöv och Nordsverige. De hittills i vårt land framställda sorterna har ej heller visat sig lämpligare för odling i vårt land än de mellaneuropeiska.

Anledningen till att vi ännu inte lyckats få fram sorter med den önskvärda kombinationen av förstklassiga egenskaper är framför allt den att vi inte haft möjlighet att bedriva verksamheten i tillräckligt stor omfattning, d. v. s. korsningsmaterialet har varit otillräckligt. Såsom framhållits i en reservation till remissyttrandet från statens växtskyddsanstalt har man inte ens i de länder, där förädlingen bedrivs i en betydligt större omfattning än den nu föreslagna, lyckats få fram sorter, som förenar de önskvärda goda egenskaperna. Det är därför angeläget att redan från början planlägga verksamheten så, att den kan bedrivas i en betydligt större skala än den som föreslagits.

Potatisförädlingen vid Svalöv har under senare år bedrivits i nära samarbete med den danska förädlingen, och ett visst samarbete med den brittiska förädlingen har också förekommit. Den närmast till hands liggande lösningen synes därför nu vara att bygga upp en *nordisk potatisförädlingsanstalt*. En dylik lösning ligger helt i linje med de önskemål, som på senare tid framförts i Nordiska rådet rörande samordning av forskningen i de nordiska länderna.

Till Nordiska rådets möte i Köpenhamn i år väcktes ett förslag om en

Bihang till riksdagens protokoll 1961. 3 saml. Nr 654

nordisk potatisförädlingsanstalt, men ärendet kunde ej upptagas till slutlig behandling, eftersom remissyttranden ej hunnit införskaffas. Intresse för den här angivna lösningen har emellertid redan försports bl. a. från norsk sida. Yttranden över förslaget från de nordiska grannländerna är att förvänta före sommaren.

Såsom framhållits i den nyssnämnda reservationen bör överläggningar med vederbörande myndigheter i de övriga länderna snarast inledas. Skulle det då visa sig, att det i de övriga nordiska länderna finns tillräckligt intresse för att få till stånd en nordisk potatisförädlingsanstalt, bör man snarast möjligt sätta i gång arbetet på att klargöra en dylik anstalts organisation, utrustning, finansiering m. m. samt var den bör vara belägen. Redan under detta utredningsarbete borde man därjämte undersöka möjligheterna att få till stånd ett organiserat samarbete med den brittiska potatisförädlingen. Om detta skulle lyckas, skulle den nordiska förädlingsanstalten kunna arbeta med ett mycket rikhaltigt material, varigenom möjligheten att snabbt få fram verkligt förstklassiga sorter skulle ökas högst avsevärt.

Departementschefen uttalar i propositionen (sid. 43) att även om ett nära samarbete bör etableras med växtförädlingsinstitutionerna i övriga länder, så kan han liksom vederbörande svenska intressenter inte finna det tillräckligt att låta det angelägna inhemska upprustningsprogrammet fördröjas av ytterligare organisatoriska undersökningar.

Härtill må anmärkas dels att åtminstone en av de svenska intressenterna, Kooperativa förbundet, enligt vad vi erfarit, icke haft tillfälle att ta ställning till förslaget om en nordisk potatisförädlingsanstalt, dels att fördröjningen mer än väl skulle uppvägas därav att förädlingen vid en nordisk anstalt skulle kunna bedrivas i väsentligt större skala än den föreslagna. I själva verket skulle beslutet om potatisförädlingen inte behöva uppskjutas längre än till hösten, då de av Nordiska rådet infordrade remissyttrandena inkommit. Man kan då överblicka möjligheterna att upprätta en nordisk potatisförädlingsanstalt.

Med stöd av vad nu anförts hemställes,

att riksdagen måtte till höstsessionen uppskjuta behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 117 i vad den avser upprustning av växtförädlingsverksamheten på potatisområdet, samt

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om undersökning av möjligheterna att upprätta en nordisk potatisförädlingsanstalt.

Stockholm den 21 april 1961

Hugo Oswald